

"והם אמרו שלושה דברים: הוו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סייג לתורה."
(אבות א', א').

לא פעם נשמעת הטענה כי אנחנו נכשלים בחינוך משום שאיננו מציבים בפני הצעירים גישה חד משמעית וקיצונית, אלא מביעים עמדה מורכבת, ואולי אף וותרנית ופשרנית. המשנה בתביעתה המשולשת דורשת מאיתנו דווקא את המתינות שאינה עומדת כלל בסתירה להצלחה חינוכית, ולהעמדת תלמידים הרבה. את הסייג לתורה ניתן להבין לא רק כפי שלימודנו חכמים, כהרחקה מהעבירה ותוספת איסור, אלא דווקא כהגבלת התביעה התורנית, ומציאת המידה הנכונה בין שקיעה בלימוד ופעילות בעולם המעשה.

רותי לזר

שעור פרשת שבוע: עדיאל גינזברג
אחות תורנית – חגית ק

ימי החול		שבת	
4.50	זמן תפילין/טלית	19.30	הדלקת נרות
9.16	סוף זמן ק"ש	19.40 ב'	מנחה א' 14.00
19.47←19.49	שקיעה		
13.15	מנחה א' (בחד"א)	6.45	שחרית א'
		8.30	שחרית ב'
19.35	מנחה וערבית	11.30	קידוש
20.08	צאת הכוכבים	13.30	מנחה א'
20.10	ערבית	17.15	מנחה ב'
		18.00	שיעור הרב דוד
8.00	שחרית נוער	20.26	צאת השבת

שיבת
שילום

ימי בין המיצרים ותשעת הימים – תקציר הלכות

מי"ז בתמוז

לא מסתפרים ולא מתחתנים (לפי מנהג האשכנזים), לא מברכים שהחיינו על פרי חדש או בגד חדש. אין לנגן או לשמוע מוסיקה להנאה בימים הללו. יש המתירים לשמוע מוסיקה קלאסית או מוסיקה שקטה ונוגה עד ראש חודש. בכל מקרה אין להשמיע מוסיקה שמחה ובמיוחד ראוי להקפיד בכך בארועים ציבוריים. במידה ויש ברית מילה בימים אלו, מותר לאבי הבן ולסנדק להסתפר. מותר לקנות בגד או פרי חדש בימים אלו ולחדשם ולברך עליהם שהחיינו בשבת. מותר לטייל בארץ ישראל בימי בין המיצרים.

מראש חודש אב

נוהגים שלא לאכול בשר ולא לשתות יין החל מראש חודש אב. אנשים הזקוקים לבשר מבחינה רפואית מותרים באכילת בשר. ובסעודת מצוה כגון ברית מילה, פדיון הבן וסיום מסכת מותר לכל המוזמנים לאכול בשר, מלבד שבוע שחל בו תשעה באב, שאז רק לקרובי המשפחה ועוד עשרה מוזמנים מותר (ע' רמ"א תקנ"א, י).

לא מכבסים בגדים בימים אלו. בגדי תנוקות – מותרים בכיבוס. לא מתרחצים בימים אלו, ברם חילקו הפוסקים בין רחצה של תענוג, לרחצה מטעמי הגיינה ובריאות. לפיכך ברור שבאקלים של ארץ ישראל, ובסטנדרטים ההגייניים הנהוגים היום – יש להתיר הרחצה במים צוננים.

ראוי להמנע משחיה בבריכה החל מראש חודש ולפחות בשבוע שחל בו תשעה באב. לא לובשים וגם לא קונים בגדים חדשים בימים אלו, אפילו אם מתכוונים ללובשם לאחר תשעה באב. אסור גם לתפור בגדים חדשים. ברם אם הדבר כרוך בהפסד כספי, שיצטרכו לסגור מפעל או מתפרה, יש להתיר ובלבד שיעשו בצנעא.

מראש חודש ממעטים בבניין של שמחה כגון בנין חתנות לבנו או בנין של ציור וכיור (שולחן ערוך תקנ"א, ב). לפי זה סתם בנין מגורים ובפרט בארץ ישראל – מותר לבנות, ורק בנין של שמחה כגון בנין אולם חתונה וכדומה אסור. כמו כן אסור לצבוע ולסייד בתים, ברם, אם התחילו במלאכת הסיווד קודם תשעת הימים, ובמידה ויפסיקו את העבודה יגרם הפסד כספי – מותר להמשיך ולסיים את המלאכה (ילקוט יוסף ע' 559). אסור לנטוע ולשתול שתילים לשם נוי בתשעת הימים, אבל נטיעה לצורכי חקלאות בארץ ישראל – מותר.

עַת לַפֶּסַח – הַרְבֵּ דָרָךְ

ביום שישי הבא, כ"ה תמוז תשס"ט (17.7.09),

יתקיים יום הזיכרון לידידי'ה כהן ז"ל

במסגרת שיעורי בית המדרש במועדון לחבר

בשעה 8:30 שיעורו של הרב דוד אסולין

בשעה 9:45 שיעורו של הרב בני לאו

בנושא: **"מדיניות חברתית בדור אושא"**

בשעה 11:30 עליה לבית הקברות

המשפחה.

לְקִרְאָת יוֹם הַלְכָרוֹן לְיִדְיָה כֶּהֵן ז"ל, שִׁיתְקִיִּים בְּיוֹם שִׁשִּׁי הַקְּרוֹב, אֲנִי אֲמַיֵּא כִּי אֲנִי
רְשִׁימָה שְׁכַתָּה יִדְיָה ז"ל בְּצִלְוֹן בְּשַׁנַּת תַּשְׁפ"א. רְשִׁימָה זוֹ מוֹקְדֶשֶׁת לְיִז' בְּתַמּוֹז, וְהִיא
חֲזַק מִן הַמְדוּר "פְּכִיט קֶטְנִיט" הוּא הַתַּפְּרָסֵמוֹס אֶפְסָס לְפַעֲס רְשִׁימֹתֵיו לְיִז' יִדְיָה ז"ל.
וְכִּי הוּא כֹּתֵב:

"בְּרִצּוֹנִי לְהִבְיֵא מְדֵי פַעַם עֲנִיִּין קֶטֶן זֶה אוֹ אַחַר בְּפָנֵי צִיבּוֹר הַחֲבָרִים, כִּשְׁלֵא תַמִּיד מוּבִטְחַת הַסַּכְמָה כִּלְלִית
לְדַבְרִים, לֹא בַעֲבֵר (בְּמִקּוּרוֹת) וְאוֹלֵי גַם לֹא בְּאֶשֶׁר לְקוֹרְאִים. מִגְמַתִּי... לְעוֹרֵר תְּשׁוּמַת לֵב לְדַבְרִים שְׁגוּרִים אוֹ
בִּלְתִּי יִדְוְעִים..."

לְיִז' בְּתַמּוֹז -

"שְׁנֵינוּ בְּמַסְכַּת תַּעֲנִית פ"ד, מ"ו: חֲמִישֶׁה דְּבָרִים אִירְעוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּי"ז בְּתַמּוֹז וּבִט' בַּאֲב. בִּי בְּתַמּוֹז:
נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת, וּבִטַל הַתַּמִּיד, וְהוּבְקַעָה הָעִיר, וְשָׂרַף אֶפּוֹסְטִמוֹס אֶת הַתּוֹרָה, וְהַעֲמִיד צֶלֶם בְּהִיכַל".

"...שְׁבִירַת הַלּוּחוֹת מִפּוֹרְסִמַּת, וְכִבְר בְּגִמְרָא מוּסַבֵּר הַחֲשִׁבּוֹן: בּו' בְּסִיּוּן נִיתְנָה תּוֹרָה, בּו' בּוֹ עֵלָה מִשָּׁה לְקַבֵּל
הַלּוּחוֹת, וְנִמְצְאוּ 40 יוֹם כִּלְיִם בְּדִיּוֹק בִּיז' בְּתַמּוֹז. עַל בִּיטוֹל הַתַּמִּיד יֵשׁ כִּבְר וִיכּוּח: הָאֵם הִיא זֶה בִּימֵי
הוֹרְקָנוֹס וְאַרִיסְטוֹבְלוֹס, אוֹ שֶׁהִיא זֶה בִּימֵי בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּשָׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה אוֹ הַשְּׁנִיָּה לְמִצּוֹר נְבוּכַדְנֶצַּר עַל
יְרוּשָׁלַיִם, אוֹ אוֹלֵי הִיא זֶה בְּבֵית שְׁנֵי..."

גַּם עַל הַבְּקַעַת הָעִיר דְּנוּ הָרֵאשׁוֹנִים, אִם בְּבֵית רֵאשׁוֹן אִירְעָה בִּט' בְּתַמּוֹז (מַלְכִים ב, כח', ג'), וּמִשְׁנַתְנוּ
מִתִּיחֶסֶת רַק לְהַבְּקַעָה בְּבֵית שְׁנֵי, אוֹ שְׁגַם בְּבֵית רֵאשׁוֹן אִירְעָה בִּיז', וְ"קִלְקוֹל חֲשִׁבוֹנוֹת יֵשׁ כִּאֲךָ" (יְרוּשְׁלַמִּי
ס"ח ג', פ"ד ה"ח).

שְׂרִיפַת אֶפּוֹסְטִמוֹס אֶת הַתּוֹרָה-אִינְנוּ יוֹדְעִים מִתִּי אִירְעָה, וְנַחֲלָקוּ חֲכָמִים הֵיכָן נִתְרַחַשׁ הַמַּעֲשֶׂה. לְדַעַת אַחַד
הִיא זֶה בִּימֵי מַעֲבַרְתָּא דְלוֹד", וְזֶה מִתְּאִים קֶצֶת לְסִיפּוֹר הַמוּבָא אֶצֶל יוֹסְפּוֹס עַל חֵייל רוֹמִי בְּשֵׁם סְטִפְנוֹס שְׂשָׂרַף
אֶת הַתּוֹרָה לִיד בֵּית חוֹרוֹת כְּמָה שְׁנַיִם לְפָנֵי הַחוֹרְבָן, אֲךָ לֹא יִיתְכֵן שְׂאוֹתוֹ אַחַד גַּם הַעֲמִיד צֶלֶם בְּהִיכַל.

לְעַצֵּם הַמְּאֹרַע שֶׁל הַעֲמַדַת הַצֶּלֶם בְּהִיכַל, נַחֲלָקוּ אֲמוֹרָאִים בִּירוּשְׁלַמִּי, אִם יֵשׁ לְגִרוֹס בְּמִשְׁנַת "הַעֲמִיד" – וְאִז
הַמְּדוּבֵר בְּאֲמַת בְּאֶפּוֹסְטִמוֹס – אוֹ שֵׁשׁ לְגִרוֹס "הוֹעֲמֵד", וְאִז הַכוּוֹנָה לְצֶלֶם שֶׁהַעֲמִיד הַמֶּלֶךְ מִנְשָׁה בְּבֵית
רֵאשׁוֹן. ..אִם נִפְרַשׁ כֵּךְ (עַפ" האֲפְשָׁרוֹת הַשְּׁנִיָּה) יוֹכֵל עֲנִיִּין שְׂרִיפַת הַתּוֹרָה לְהַתְּפַרֵשׁ עַפ"י יוֹסְפּוֹס.
לְעוֹמַתֵם, סְבוּר הַחֲכָם גְּדִלְיָה אֶלּוֹן (תּוֹלְדוֹת ח"א, עמ' 259) כִּי הַמְּדוּבֵר בְּחֵייל בְּשֵׁם פּוֹסְטוֹמוֹס, שְׂבִיצַע אֶת
הַמַּעֲשֶׂה בִּימֵיו שֶׁל הַנְּצִיב קִיטוֹס כ- 50 שָׁנָה לְאַחַר הַחוֹרְבָן, וְכ- 20 שָׁנָה לְפָנֵי מֶרְדֵּ בֶר-כּוֹכְבָא, וְגַם בִּימֵיו הָיוּ
הַתַּמְרָדוּיוֹת שֶׁל יְהוּדִים בְּאַרְץ וּמְחוּצָה לָהּ, בְּגִלְל מַעֲשִׂים כְּהַעֲמַדַת הַצֶּלֶם עַל חוֹרְבוֹת הַהִיכָל...
לְפִירוֹשׁ זֶה יֵשׁ סִימוּכִין אֲרַכִּיאוֹלוֹגִיִים, וְיֵשׁ בּוֹ מִן הַחִידוּשׁ גַּם לְעֲנִיִּין הַלְכָה: צוּם הַרְבִּיעַ לֹא נַחַתֵם עִם חוֹרְבָן
בֵּית שְׁנֵי. לְהוֹוֹתֵנוּ, אֲפֶשֶׁר לְהוֹסִיף עֲלֵינוּ מַעֲנִיִּין דִּיּוּמָא כְּהִנָּה וְכִהִנָּה, וְיִהִי רִצּוֹן שִׁיתְקִיִּים בְּנוֹ בְּמַהֲרָה דְּבַר
הַנְּבִיא "צוּם הַרְבִּיעַ וְצוּם הַחֲמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הָעֶשְׂרִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׁשּׁוֹן וְלְשִׁמְחָה וְלְמוֹעֲדִים
טוֹבִים, וְהָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם אֲהַבּוּ" (זְכָרִיָּה ח', יט').

הַיֵּאֵה לְדַפּוֹס: רַחֵף כֶּהֵן.

זה היה השבוע

בסוף השבוע הקודם, נערכה **ההצבעה בקלפי** על השינויים העתידיים באורחות החיים בסעד. בשבת חיכינו לתוצאות, ובמקביל חגגנו את יום ההולדת ה- 62 לסעד.

במסגרת חגיגות יום ההולדת הוצגו בחדר האוכל צילומי חברים על "עוד מבט לפני שבת", וקריקטורות מהווי הקיבוץ בעבר. בליל שבת נערכה תפילה חגיגית יותר בבית הכנסת, בסגנון "קרליבך" ומעט ריקודים, ובשבת אחה"צ התכנס הציבור- לעונג שבת משותף של שירה וסיפורים וארטיקים. יישר כח לכל מי שנטל חלק בארגון השבת היפה! בהמשך הגליון תוכלו לקרוא דברים שהוקראו ע"י עפר שלומי ועמוס ברט.

במוצאי שבת קודש התפרסמו תוצאות ההצבעה, בה הצביעו 95% מהחברים על השינויים הצפויים, והתברר, כי בעד השינויים הצביעו כ- 80%.

נקווה כי נצליח לשמר את הרוח הקהילתית המיוחדת של סעד גם לאחר המעבר לצורת החיים החדשה בקיבוץ, וכי השינוי יהיה אך לטובה.

גרעין – בסוף השבוע שעבר אישרה המחלקה להתיישבות בסוכנות את הקמתו של גרעין משימתי בסעד. ביום ראשון השבוע נערכה ישיבה רבת משתתפים לבחינת דרכו של הגרעין, שהולך ומתהווה בימים אלו ממש. כאשר תהיה בידינו תמונה מלאה יותר לגבי אופי הגרעין ומשתתפיו – כמובן נדווח.

עכשיו זה סופי: **העבודות בצומת הסתיימו**. המעקה ליד גבעת הכלניות קוצר במעט, הושלם הנוי בכיכר ומסביב, "חניית הבנים" ליד הפשפש בוטלה, מעברי החציה שאך נצבעו לפני כחודש – בוטלו, ורק מוישליה ורמי מטכסים עצה כיצד לשפר את המעבר מהפשפש לתחנה שבצומת לכיוון ת"א.

צ'יבור החכרים שבת life

חלף שבוע מאז סיימנו את ההצבעה, ואת ספירת הקולות, על שינוי והתחדשות אורחות החיים בסעד. כמאמר הפוליטיקאים " העם אמר את דברו", והרוב שהושג מפיח רוח טובה וחשובה במפרשי הצוותים השונים שעסקו בו בעבר, וכן אלה שיעסקו בהמשך ביישום השינוי, ועל כך אנחנו מבקשים להודות לכל החברים, תומכים ומתנגדים כאחד.

אני מניח שכולנו היינו רוצים להמשיך ולחיות בקיבוץ שיתופי מסורתי, שמושגת על ערכים אנושיים והומאניים מכוונים, אלא שהמציאות, לצערנו, ובעיקר מצבנו הדמוגרפי, לא אפשרו לנו לדעתנו, להמשיך ולהפטיר כדאשתקד.

נדמה לי כי במצב שנקלענו אליו, יכול כל חבר בסעד לחוש גאווה, על כי בחרנו בדרך הקשה של התמודדות עם הבעיות, ולא בדרך הקלה אך המסוכנת הרבה יותר של התעלמות. חשוב להדגיש שלא עשינו את המהלכים בחטף, אלא בתהליך ארוך, שנמשך החל "מימי עין צורים" לפני 7 שנים.

רק לאחרונה התפרסם מחקר שבדק תהליכי שינוי בארבעה קיבוצים, שניים שבהם התהליך התקבל כמוצלח, ושניים שבהם השינוי נתפס ככישלון.

החוקר (יוצא קיבוץ שדה יואב), מציין כסיבה החשובה ביותר להצלחת תהליך שינוי את היכולת של הצוות לבצע את התהליך ביחד עם הציבור, בשקיפות מלאה, בהקשבה ובלב פתוח, ולא תחת לחץ של זמן. אני חושב שכך נהגנו בסעד: לא חסכנו זמן, ולא משאבים אנושיים וכספיים, על מנת לבצע תהליך נכון ומכובד ככל שאפשר, והפרגון שזכינו לו מהציבור הוכיח זאת ועל כך תודה לכולם.

אני מבקש לפנות לציבור המתנגדים ולומר, כי אין בסעד היום צהלת מנצחים, ואין כל סיבה שתהיה תוגת מפסידים. "כולנו רקמה אנושית אחת", ולאחר שהתקבלה ההחלטה באופן דמוקרטי כל כך, חשוב מאד לחזור ולהיות גוף אחד מלוכד, מגובש, וחברי. בימים הקרובים יישב צוות ההיגוי, וינסה לגבש לוח זמנים מסודר להמשך הדרך, והדברים כמובן יתפרסמו ויאפשרו לכל חבר להביע את דעתו.

"אלוקים, תן לנו את היכולת לשנות את שראוי ונכון, ואת הכוח לשמר את הטוב והערכי, ואת התבונה להבדיל בין השניים".

שבת life אכילס,

קמ 113 ה'יאוי א'ינוי - בוקי.

”זכרו את הדעה...”

אני דווקא התחברתי מאד לדבריו של חלופ.
כן, אנחנו אוהבים להסתכל אחורה ולראות את היופי של חיינו, את הדברים הטובים שגדלנו עליהם ואיתם.

את המיוחד כ”כ שאיפיון את הביחד הקיבוצי .
את כל הטוב שדרך חיים זאת נתנה לנו – ועדיין נותנת.
ואכן, הדרך הקיבוצית היא דרך חיים נשגבה, בה הפרט נותן מעצמו למען הכלל ולמען מטרות נעלות.
הלוואי והיינו מצליחים להישאר במדרגה הזאת, של הנתינה למען הכלל ללא גבולות, מתוך הסתכלות שדרך הנתינה הזו, החברה שלנו רק תתעצם ותתרומם ונצליח ליישם מטרות נעלות ונשגבות.
הלוואי!!!

אבל אנחנו כנראה חיים בעידן אחר - התמעטות הדורות !!
קשה לנו היום, בעולם החומרי הזה, שאנו חיים בו, להתרומם למדרגה כזו של חיים.
קשה לנו כפרטים, לרומם את החברה הזו לאותה מדרגה נשגבה, ועם הזמן מצאנו את עצמנו, מתכנסים כל אחד לעצמו ולמשפחתו.

בנקודה זו, כנראה שבאמת לא יכולים אנחנו להמשיך את הדרך הקיבוצית המסורתית, ובכדי להישאר חברה ערכית, המשמרת ערכים משותפים וחיה חיי קהילה פוריים וערכיים, אנחנו נצרכים לשינוי .
בואו לא נתבלבל - אנחנו לא משנים את הקיבוץ, כי אם את דרכנו המשותפת.
הקיבוץ המסורתי ימשיך להישאר דרך חיים ערכית ונשגבה - רק שאנחנו לא מסוגלים לממש אותה .
נראה שאנחנו נוהגים כמו ”משפט המלך” או לפחות דרך פרשנות אפשרית אחת (70 פנים לא?..):
”כי תבא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי” -

כך גם אנחנו, לא הצלחנו להמשיך בדרך המקורית עם ”המלך” המקורי וחוקיו, ולכן אנחנו נצרכים לשים עלינו מלך חדש, לצעוד לדרך חדשה.
כמו בכל דרך חדשה, אנחנו צריכים לבחור אותה בצורה טובה ולשים את הגבולות המשותפים בצורה חכמה ואיכותית, ”רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה...”.

כאן המקום להודות לכל אותם החברים שעסקו בשנים האחרונות ימים ולילות במיסוד אותה דרך חדשה, בצורה איכותית ויסודית, תוך שמיעה של כל מגוון הדעות ומתן מקום ופתרון למירב הצרכים.
אני חושב שלמרות הכל, אנחנו עדיין חברה ערכית מאד, שיכולה וצריכה להוביל ולהגשים מטרות ורעיונות משותפים – נכון, ללא הכלי של דרך הקיבוץ, אך בעזרת כלים המתאימים למי שאנחנו היום.
בתקווה להמשיך הדרך הקהילתית המשותפת שלנו ולמען כולנו.

כראף האפרין.

נר זכרון: כד' בתמוז - יום השנה לפטירתו של חברנו אריה קרול ז”ל (תשס”ח).
כו' בתמוז - יום השנה לפטירתו של חברנו ידידיה כהן ז”ל (תשמ”ד).

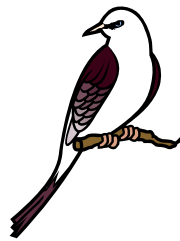

כט אני נאד השינוי

בעלון האחרון היו מספר מאמרים בנוגע לשינויים בקיבוץ. אני רוצה להתייחס לניסיון לשינוי אחר שמתחולל בימים אלו.

כששמעתי שהועדה לאיתור רב מצאה רב שגר בקיבוץ, ילדיו מתחנכים בחינוך קיבוצי, הוא עצמו מורה ומחנך בחינוך שלנו והקולגות שלו ותלמידיו גומרים עליו את ההלל, חשבתי שלא יכולה להיות בחירה טובה מזו.

מה רבה הייתה הפתעתי לגילויי ההתנגדות למינוי, הרי "הוא משלנו". בשבת האחרונה נפל לי האסימון. ההתנגדות אינה לרב עצמו, אלא לחלק מאורחות חיינו, ולחלק מהערכים והקודים שלאורם אנו חיים ואותם אנו מעבירים הלאה לילדינו. מותר וגם לגיטימי לרצות לשנות, אך יש לעשות זאת על-פי רוב ולא מתוך "התחשבות במיעוט", ובכל מקרה יש לקרוא לילד בשמו ולא "להפיל" את העניין על רב זה או אחר, ולו רק מפני כבודם. ארלה ברט.

הפינה הירוקה

האם אכפת לנו מהסביבה? ומה זה בכלל סביבה? סביבה זה בעצם כל מה שסובב אותנו: אנשים, ציפורים, מים, גזר, פרות, כלבים, פרחים, אדמה, שמיים וארץ, ועוד ועוד.

לשמור על הסביבה, על מארג החיים היפה והעדין הזה, זה לא כ"כ פשוט. הרי כולנו יודעים שהחיים בקהילה מגוונת באנשים ובדעות דורשים מאיתנו יכולת קבלה, הכלה, ענווה והרבה מאמץ.

כך ה"חוקים" גם ביתר הרבדים של ה"סביבה" שלנו. לעיתים יש לנו תחושה שהעולם כמו שהוא ימשיך להתקיים לעד. אנחנו נשתמש במה שאנחנו צריכים ונזרוק מה שלא. תמיד כשנפתח את הברז יהיו מים, וכשנדיח את המים באסלה כל מה שהיה שם יעלם. הפח הירוק לעולם לא יתמלא, ופעם בשבוע תבוא משאית גדולה ותעלים את שבתוכו. אך לעולם יש תוכניות אחרות.

לצערנו, בצורת החיים שלנו אנו יוצרים נזקים אדירים למשאביו הטבעיים של כדור הארץ. וכשם שברור ומבואר לכל הצורך לחיות בשלום עם האנשים שאיתנו, כך גם חובה עלינו לדאוג לשאר חלקי הסביבה שלנו. בידיים שלנו קיימת היכולת להוביל שינוי. משבוע לשבוע נשתדל להאיר ולשתף בדרכים פשוטות, איך לשמור ולשמר את הסביבה הנפלאה שלנו.

ולסיכום, המילים היפות של המדרש בקהלת רבא: "בשעה שברא הקב"ה את האדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הם! וכל מה שבראתי - בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קילקלת - אין מי שיתקן אחריך".

קין ene.

לקראת האסיפה הצניין הרב -

קצת אהבה, קצת סובלנות

קבלנו השבוע את סיכום התהליך שעבר הצוות לבחירת רב לקיבוץ, עם המלצתו לאסיפת החברים. בין שאר הסעיפים, הופיעה המלצה - להתחיל הליך גישור חברתי בעזרת גורם חיצוני, בין הזרמים השונים. ברצוני להביא להלן את דברי הרב אבינר, ככתבם וכלשונם (כפי שהופיעו ב"מעריב"), שמאד הזדהיתי איתם. ודי בדברים אלו, לדעתי, כדי למצוא "גשר" בין החברים:

"כאשר נשאל הרב קוק מדוע הוא מרבה לדבר על אהבה, השיב: האהבה היא הדבר החסר ביותר, לכן יש הכרח להרחיב את תחומה. לצערנו, נכונים דבריו גם בימינו אלה, נוכח המתוחות הגוברת בין דתיים ולא דתיים (ואצלנו - "בין שתי קבוצות בעלות תפיסה דתית סותרת" - ציטוט מדברי הועדה). ודאי, האמת קנאית היא ואינה סובלת טשטושים. כל אדם רשאי ואף חייב להילחם על דעותיו, אך מלחמה זו מלחמת שלום היא, כוויכוח חריף בין שני אחים בלב ונפש. אם יש ביקורת, נוקבת ככל שתהיה, יש להעיר על כך בכל התוקף, אך בלי להרוס את הידידות ואת היחד הלאומי שהם לב קיומנו.

שמה יאמר אדם: כל אלה דברים יפים הם, אבל פורחים באוויר תיאורטי, שכן המציאות מראה שחילוקי דעות חייבים להוליד פירודי לבבות והתנגשויות. אדרבה, הניסיון היום-יומי מראה אנשים מאד רחוקים בדעותיהם ובאורח חייהם, החיים יחד באהבה אחווה שלום ורעות, אפילו בקשר של נישואים, ולעומתם אנשים בעלי עולם תרבותי והשקפתי זהה, שרויים בסכסוכים מתמידים. מכאן שלא הריחוק האידיאולוגי הוא הגורם מתחים, אלא חוסר הבגרות הנפשית ורוע הלב.

כל בעל שכל מבין שחיי הציבור מושתתים על מסכת ויתורים הדדיים, הנעשים לאו דווקא מתוך לחצים וקומבינציות אפלות, אלא מכל הלב: כיון שאני מעוניין לחיות איתך, הריני מוכן לוותר בתחומים שאתה מגדיר אותם כחשובים לך, ואני מכיר לך תודה שכן נהגת כלפי. אנו נצפה מאנשים רציניים להתחשבות הדדית ולא למאבק עיקש על נוחיותם באיצטלה של אידיאולוגיה.

ואם באנשים הלוחמים בשם התורה עסקינן, כל האמור הוא נכון ביתר תוקף. מהותה של התורה שהיא אינה נבנית על חורבן המוסריות האלמנטרית וההתנהגות האנושית הישרה, אלא אדרבה, עניינה לרומם עוד יותר את המוסריות והישרות הפשוטה. התורה היא ההיפך הגמור של טרור דתי פרטי, כי יסודה הוא אהבת ד', ואהבה אין כופים, בדרכו של אהרון הכהן הגדול: "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" - האהבה קודמת לתורה. שימו לב שלא נאמר: אוהב את הבריות כדי לקרבן לתורה - שאין כאן אלא צביעות מיסיונרית, אלא יש לאהוב את הבריות בגלל הערך העצמי של האהבה, ומתוך כך אפשר לקוות שבאופן טבעי תהיה התקרבות לתורה. האמרה הצינית שהמטרה מקדשת את האמצעים, לא לנו היא. הכל - מטרות. כשם ששמירת השבת מטרה היא ושמירת הצניעות ברשות הרבים מטרה היא, כך שמירת החוק, כבוד רכוש חברו, חופש הזולת וידידות - הכל מטרות הן. נכון שיש הבדלים בין איש לאיש ובין זרם לזרם. אך נזכור, לעולם המחבר רב לאין ערוך על המפריד. לא נכה את עמנו לרסיסים. נמעט בשלילה ונרבה בחיוב, נבטל שנאה ונוסיף אהבה".

לו כך ננהג אנחנו בתוכנו, ונגביר אהבה וסובלנות בקרבנו - כי אז לא נצטרך לחסדי המגשרים, ונקווה שיקויים בנו הפסוק "האמת והשלום אהבו".

כמה הצרות על חינוך, סלחנות והנהגה דתית בעקבות הפטרת פרשת "פנחס"
(מלכים א' פרק יט)

מה מקור הייאוש שתוקף את אליהו? מדוע הוא בורח לשינה אובדנית? התשובה לכך מתבררת בהמשך פרק יט' במהלך הדיאלוג המתקיים בין הקב"ה לאליהו.

בראשית הפטרתנו (מל"א, פרק יט) מיד אחרי נצחונו המרשים של אליהו בהר הכרמל, אנו קוראים על בריחתו של אליהו "אֶל נַפְשׁוֹ". ראשית בריחתו ליהודה, אך גם ביהודה אין הוא מתיישב אלא ממשיך ויורד למדבר ושם מבקש את נפשו למות בטענה "לֹא-טוֹב אֲנֹכִי מֵאֲבֹתַי". ברור לכל כי לא רדיפותיה של איזבל הן המציקות לו. המאבק בין איזבל לאליהו איננו חדש. אין ספק כי אליהו יכול היה לשער את תגובתה של איזבל המדווחת על ידי אחאב על "כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר הָרַג אֶת-כָּל-הַנְּבִיאִים בְּחָרֵב" (שם, יט, א). איזבל מבקשת לנקום את מותם של "אוכלי שולחנה" ולסלק אחת ולתמיד את הנביא אשר איננו סר למשמעתה.

אליהו אם כן איננו בורח מאיזבל הוא בורח "מעצמו" בורח מייעודו. הבנה זו מסבירה מדוע משאיר אליהו את נערו בבאר שבע והולך לבדו למדבר. בניסוחו של סימון: "...עתה במנוסתו מפני החרב שאיזבל מניפה עליו נתחוויר לו שכל הישגיו היו מדומים. כגובה ציפיותיו ובטחונו העצמי, כך עומק נפילתו ומפח נפשו. ... כך שוכב אליהו מותש גופנית ונפשית במדבר, עוצם את עיניו מראות את מפולת חייו, ונסוג לתוכי השינה בתקווה שה' שמע תפילתו ויקח את נפשו בשנתו". (אוריאל סימון, קריאה ספרותית במקרא). כמו יונה הנביא הנרדם בבטן האוניה ומבקש להתעלם מקולות הסערה הנשלחת להחזירו למשימתו, כך גם אליהו מבקש ליפול אל השינה הגואלת שהיא תחילתו של המוות המבורך. הוא מבקש לשכוח את כשלונו מאבקו בעבודת הבעל, ונופל לשינה "תחת רתם אֶחָד".

אולם בעוד מנסה אליהו לשקוע בשינה שתחלץ אותו ממשימת חייו, מלאך האלוקים מעירו משנתו ומכריח אותו לאכול ולשתות, כלומר לחיות. אליהו נופל שוב על משכבו, אלא שמלאך ה' לא נותן לו מנוח, הוא מטלטל אותו וקורא לו: "קוּם אֲכַל כֵּי רַב מִמֶּנְךָ הַדָּרֶךְ" (שם, פס' ז). ואכן הדרך עדיין ארוכה, הדרך הגיאוגרפית להר האלוהים, והדרך המשמית, עדיין לא תם מאבקו החינוכי של אליהו ושל הבאים אחריו. והנה גם אחרי ההליכה מופלאה של ארבעים יום וארבעים לילה להר חורב, חוזר אליהו אל תבנית בריחתו ככתוב: "וַיָּבֹא-שָׁם אֶל-הַמְּעָרָה, וַיֵּלֶן שָׁם" (יט, ט).

בשלב זה, לא מסתפק הקב"ה בשליח והוא פונה ישירות אל אליהו ושואל אותו: "מַה-לָּךְ פֶּה אֱלֹהֵינוּ?" (ושוב מהדהדת באזני הקורא שאלת רב החובל ליונה, ההולך לישון בירכתי הספינה כשכל שאר המלחים עסוקים בתפילות ובניסיונות להקל במעט את מצבם השברירי: "מה לך נרדם"? יונה, א, ו). כביכול אומר לו אלוקים: מה אתה עושה כאן? אני מבין את חששותיך מאיזבל אך גם בעבר הסתרתך וגוננתי עליך, מדוע אתה מרים ידיים? למה אתה מבקש את נפשך למות?

ומה עונה אליהו? "קָנָא קָנֵאתִי לָהּ אֶלְהִי צְבָאוֹת כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ, וְאֵת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֵב" (שם, יט, י). מסתבר כי אליהו חושב כי כשל בניסיונו לשנות את אורחות חייהם של שומעיו לאורך זמן. אם אחאב נאלם דום מול עוצמתה של איזבל המבקשת את נפשו של אליהו ואם איש לא נחלץ לעזרתו מסתבר כי השינוי לא היה חד משמעי כפי שציפה אליהו. אמנם כל העם צעק "ה' הוא האלוהים" אבל כנראה הייתה זו התלהבות רגעית שלא החזיקה מעמד מול התרבות השלטת באזור של עבודת הבעל והאשרה. אליהו איבד את טעם חייו משום שהרגיש כי למרות האמצעים הדרמטיים שבהם נקט, (מהורדת אש מן השמים ועד עצירת הגשם או הורדתו) העם לא שב מדרכו. הוא עדיין פוסח על שני הסעיפים.

אליהו שעולמו צבוע בצבעים ניגודיים מתקשה להכיר כי העולם אינו טוב או רע, יש בו קולות שונים. לא רק הוא סובל מנחת זרועה של איזבל, אלא מאה נביאים נוספים מוחבאים על ידי עובדיהו. בקיצוניותו הוא מרגיש כי הוא נותר לבדו: "וַיֵּאמְרוּ אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ" (פס' י).

מה עונה לו הקב"ה? "ויאמר, צא ועמדת בקר לפני ה', והנה ה' עבר ורוח גדולה וחק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה', לא ברוח ה'; ואחר הרוח רעש, לא ברעש ה'. ואחר הרעש אש, לא באש ה'; ואחר האש, קול דממה דקה" (שם, פס' יא-יב). האמונה בה' איננה תוצר של רוח, רעש או אש, היא תולדה של תהליך ארוך שיש בו דממה דקה יותר מאשר סערות חד פעמיות.

אלוקים אומר כביכול לאלהיו: 'אכן עזרתי לך בהר הכרמל ואש ירדה כבקשתך על קורבנד, אבל אם חשבת שבני אדם משתנים באחת, אם חשבת שניתן לשרש תפיסות שגויות והטמיע מהפכות מחשבתיות ברגע אחד מרשים, אזי מן הראוי שתדע שהשיטות שלך אינן לרוחי'. יש לי אורך רוח', אומר כביכול בורא עולם, וילאט, לאט בקול דממה דקה נעשים שינויים מסוג זה לא ביום אחד!"

מה ענה אלהיו לכך? הוא חוזר על מילותיו כפי שנוסחו לפני חזיון הרוח, הרעש, האש והדממה הדקה. "ויאמר קנא קנאתי לה' אלהי צבאות, כי-עזבו בריתך בני ישראל--את-מזבחתיך הרסו, ואת-נביאיך הרגו בקרב; ואתר אני לבדי, ויבקשו את-נפשי לקחתה" (שם, פס' יד). דומה כי אלהיו איננו יכול לשנות עוד את גישתו: גישה של קנאות, התופסת את העולם בצבעי שחור-לבן, ללא צבעי ביניים, ללא הכרה במורכבותם של תהליכים אנושיים, וללא אמפטיה לבני האדם הפוסחים, מתלבטים, ומהססים.

עתה לאחר שאלהיו סירב להקשיב למסרים העקיפים של מלאך ה' ולדבריו הישירים שלך הקב"ה, עוברת השיחה תפנית. לא עוד דיאלוג וניסיונות שכנוע. עתה מודיע ה' לאלהיו: 'סיים את משימותיך!' הוא נותן לו שלוש משימות שהאחרונה שבהן היא "וְאֵת-אֱלִישֶׁע בֶּן-שָׁפֵט מֵאֵבֶל מְחֹלָה, תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ" (שם, פס' טו טז). משיחת אלישע לנביא במקום אלהיו היא אמירה מפורשת בדבר האכזבה של השולח משלוחו.

חז"ל ערכו השוואה נרחבת בין אלהיו למשה, ואני מבקשת לעמוד כאן דווקא על ההבחנה בין שניהם. אחרי התגלות כבוד ה' למשה בנקרת הצור, הוא שומע את 'ג' המידות בהן ניתן לעורר את רחמיו של הקב"ה: "ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים...." (שמות לד, ו-ז). ואז הוא מבקש "אם נא מצאתי חן בעיניך ה' ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו" (שם, ט). משה מכיר באופיו הקשה של העם אך דווקא בשל כך הוא מבקש את הבנתו של ה' וסליחתו. אלהיו, גם הוא מכיר בקשיות העורף של עם ישראל אך בשל כך הוא מקטרג על עם ישראל. אין הוא מבקש רחמים על בני עמו משום שהוא התייאש מהם.

אלהיו בקנאותו מזכיר לנו את פנחס בן אלעזר. לפיכך נקרא פרק יט' כהפטרה לפר' "פינחס". פנחס אמנם זוכה לשבחים על קנאותו, אך דרכו איננה יכולה להיות דרך של קבע. קנאותו טובה לרגע נדיר וחריג אך איננה מקובלת בשום פנים ואופן כדרך המלך להנהיג דתית וחינוכית ולפיכך הוא יזכה ל"ברית שלום" (במדבר, כה, יג) שתאזן את קנאותו.

ואף אלהיו, שדרכו מיוצגת על ידי אש, רוח וסערה, שלא הייתה בו הרכות והסלחנות לעבוד עם בני אדם מפוחדים ונבוכים איננו יכול להיות מורה דרך, איננו יכול להוביל את העם לאורך זמן כי אין בו את אריכות האף שמנהיג ובמיוחד מחנך זקוקים לה. הוא עולה "בסערה השמים" (מל"ב, ב, א ויא) ב"רכב אש וסוסי אש" (שם, פס' יא) ובני הנביאים מחפשים אותו שמא "נשאו רוח..." (שם, פס' יא). מסתבר כי הדרך שהוא מייצג חדה, נוקשה, וקנאית מידיי עבור צאן מרעיתו ועבור שולחו.

עֵלֵינוּ, יְיָ.

לסעד בת ס"ב שנים

השבח לאל, אחת ושתיים,
וסעד כבר בת שישים ושתיים
והבה נשתעשע דקה דקתיים
ב"סמך ובית" האלה - השתיים
שישים ושתיים זה ס"ב, או סב ועוד כהנה וכהנה
שבזכותם הגענו מן העבר ועד להנה

כך למשל-סב-

זהו קיצור של סבתא, וגם סבא,
אלה שכבר כאן, ואלה שיהיו כאן להבא.
אבל לא רק את, אני ואתה,
אלא גם סעד עצמה, תמיד דמתה,
לכל נכדיה, כמו סבתא.
ס"ב- סב- היא גם סיבוב, של הכביש העוקף,
אצטדיון הצועדים, סיבוב- בריאות בכיף
סב- הוא גם להסתובב, לבדוק עצמנו, לשאול על
הדרך.

לבחון האם לשנות? או שמא נאבד כל ערך?

וסב- זו הסבירות, ושיקול הדעת והסברה,
ואיתם גם לא מעט אנשי אפכא מסתברא..
וסב- וסוב- סובי סובי ממטרה בלילות, מתחת
השמים,

על פני מרחבי הדשא, כל עוד זורמים המים.

סב- סביב- להסתכל מסביב,

כי פה ושם נגמר החורף, ונכנס אביב,

לפתוח את הלב ולהקשיב,

למי שבא מתל-אביב, או מאכזיב, או מנתיב

ולפתוח בתנועה רחבה את השער

לכל אורח, לכל גר, לכל נערה ונער.

וסב- הוא סבר- אותו סבר פנים,

בו נקבל את מי שבא במהלך השנים.

וסב- היא סבלנות, וסובלנות,

לפוליטיקה, לגישה דתית ולכל שונות

וסב- הוא קיצור של "סברי מרנן", ורבותי

ולמצוא לנו כזה רב, כמה קשה, אי אי אי

וסב- זה להסב ביחד, שבת אחים גם יחד,

יד אוחות יד, כולנו כאחד...

וס"ב- היא סובלמציה, ועידון, ללא איבה,

ורגישות, ותרבות שיחה, ללא דיבה

וס"ב היא גם סיבה היום למסיבה,

עם הרבה אהבה וחיבה.

וס"ב – היא "סבדי"- הברכה בתאילנדית,

לאלה השקטים והחרוצים,

במלאכתם יום וליל אצים, רצים,

לעשות ולבצע את כל מה שאנו רוצים,

מן גוי של שבת ושל יום חול,

הנותן עבורנו את הכל,

ולוואי ונדע את פנינו בשבילם להאיר,

לומר תודה, להכיר ולהוקיר.

וס"ב- אולי סבלימינל, והצל,

שצעירינו אוהבים, ואותנו -ישמור האל.

וס"ב- זה גם לדעת לסבול,

שנאמר "וירא... את הארץ כי נעמה, ויט שכמו

לסבול",

מלאי אהבה את הכל,

ולהמשיך למשוך בעול, ובגדול...

וס"ב זה סבון, וסדר וניקיון, ודירות אירוח

וכמובן ניקיון פסח וצחצוח

וס"ב זה סיבוך, והסתבכות,

של תקנונים וכללים מכאן ועד הרצליה או נתניה

הרבה הרבה יותר מאשר אצל אמא דגניה

ס"ב- זה ר"ת סודי ביותר-

וכאלה יש לנו די והותר,

שעוד לא פצחנו את סודם, בהגדרה!

למשל, היכן הוא מחסן ההדברה?

והבטונדה אחרי הברכה- יש למישהו השערה?

ובין בית הכנסת לטניס שולחן, מה יש בצריף

הראשון בשורה?

ומתחת למדרגות של זריקת כביסה- מהי הדלת

הסגורה?

וס"ב – זה אולי פשוט מקום סבבא,

גם בעבר, ובעז"ה גם להבא.

וס"ב- זה גם בס- או בערבית- מספיק, עייפת אותנו

שהרי מהי סעד יודעים כאן כולנו,

סעדי במרומים, שגלגולי לשון, מילה ועוד מילה,

קלים לאין ערוך מניהול הקהילה.

ונאחל בעזרת האל במרומים, לסעד ביתנו הנפלא.

רק שמחה, תקווה דיצה וגילה.

שבת שלום, ומזל טוב- עפר

בימים אלה, כשנושא הקיבוץ מעסיק עד מאד - מהיבטיו הנוסטלגיים, כיאה ליום ההולדת שלו, וגם בפניו המתחדשות ומתפרטות... אני רוצה להמליץ על הספר- "הביתה" מאת אסף ענברי. הספר מספר על קיבוץ, קיבוץ אפיקים, מלידתו ועד הפרטתו. יש מי שיאמר- פירוקו. אסף ענברי, בן אפיקים, כותב על הקיבוץ שלו מראשיתו, אבל אינו מבקר אותו. וכך כותב אסף ענברי על ספרו: "סיפורי סיפור על צורת החיים הקיבוצית, שהייתה בעיני היצירה החברתית הכי מעניינת במאה העשרים ואחת, מן המעניינות בהיסטוריה.

אני רואה את הסיפור הקיבוצי כטראגי, לא כנלעג. מדובר לדעתי בסיפור על אנשים שהייתה בהם גדולה טרגית. גדולה שנדרשה כדי לנסות בכלל להגשים חזון כל כך מרחיק לכת שהייתה בו קריאת תיגר מודעת נגד טבע האדם. אחת הטעויות הרווחות היא הטענה שהם לא הבינו את טבע האדם. (ואני אומר ש...) הם הבינו והם קראו על זה תיגר! קריאת תיגר על משפחה, רכוש, פרטיות, אגו".

כאשר התראיין הכותב בטלוויזיה, קרא בפניו אחד המראיינים משפט מהספר, שנשמע כמעט הזוי לאוזניים בנות ימינו:

"באותה שנה הוקם המפעל, נחרשו אלפיים דונם פלחה ומתו שני תינקות". איך אפשר לספר באותה נשימה על שדות הפלחה ועל שכול? תשובת ענברי היתה - אני מספר עובדות. כך, ממש כך אירעו הדברים. הקורא רשאי לפרש, לבקר, להזדהות.

אחד הכתבים הגדיר את צורת הכתיבה הזו - ז'אנר חדש שהמציא הסופר: ביוגרפיה של מקום. אכן ברומן שלו יש "דמויות", יש "גיבורים", אבל למעשה הגיבור הראשי הוא מקום. זה רומן על הולדתו, חייו ומותו של קיבוץ אפיקים בעמק הירדן. כאמור, אני ממליצה על הספר בחום- לקרוא, להתרגש, להזדהות, אולי גם לבקר, אך לרגע לא להישאר אדישים.

ועוד ספר יפה שקראתי - "מיסטר פיפ" מאת: לוי ג'ונס. עלילת הסיפור מתרחשת רחוק רחוק מישראל, ובכל זאת היא נוגעת בי ובקיבוץ שלי בימי צעירותי, עת עבדתי כמטפלת בבית ילדים. אל האי בוגנוויל, שבגינאה החדשה מגיעה קבוצת חיילים המחפשת אחר מורדים. כאשר רוחות המלחמה מתחילות לנשב, האזרחים הלבנים מסתלקים, ומשאירים את ילדי האי ללא בית ספר. לכאורה, לא צריך ללמוד הרבה באי, אך במהרה המבוגרים מגלים שקשה לחיות כשילדים מתרוצצים בין הרגליים מבוקר עד ערב. מר ווטס, האיש הלבן היחידי שנותר באי, מתנדב לתפקיד המורה, והילדים חוזרים להיות תלמידים.

מר ווטס לא יודע הרבה, אך הוא משתדל. הוא מלמד כל מה שהוא יודע... הוא זוכה בתשומת ליבם ובחיבתם של הילדים, כשהוא מתחיל להקריא להם מתוך הספר "תקוות גדולות" של מר דיקנס, "ידידו הטוב" (אז מה אם עברו כמה שנים טובות מאז שהאחרון נפטר?..)

הילדים זוכים לקבל הצצה נדירה אל חיים אחרים. הם מגלים את לונדון של המאה הקודמת, הם נתקלים לראשונה במילים כמו "גינטלמן", "נפח" ו"עורך דין". מיסטר פיפ, העני שהופך לעשיר וכל חייו מנסה לחזור הביתה, הופך להיות חברם הטוב של ילדי האי ובעיקר של הילדה מטילדה.

לא פעם חובבי קריאה מדברים על כך שאנו, כקוראים, נהנים לגלות בספרים עולמות אחרים. ואם זה המצב שלנו, שיש לנו ידע על מקומות אחרים, תחשבו איך זה כשאתה חי באי מבודד ופתאום זוכה לשמוע על לונדון הויקטוריאנית, על ג'נטלמנים, על אסירים, על אנשים לבנים...

כשקראתי את הספר, נזכרתי בבית הילדים בסעד של פעם. אני לא מאלה שחולמים על השבת גלגלי הזמן לאחור, אבל אני יודעת, שהיו מספר הרגלים מיוחדים וטובים. אחד מהם קשור בחיבוב הספרים על הילדים. יום קראנו ספר בהמשכים, ואני זוכרת את ילדי טיפוחי האהובים - מזדהים עם גיבורי הספרים. אני בטוחה שלרובם זו הייתה שעה יפה. "מיסטר פיפ" הוא ספר יפה, קריא ומעניין. הלוואי ובזכותו יחזרו הורים ומורים להעריך את הקריאה המשותפת.

ציפי רויך.

לוח אודעות

לקראת שיבוץ חדרים לסטודנטים חדשים,
שיבואו ללמוד בשנה הבאה במכללת ספיר:
בני משק שאין להם כיום חדר בסעד כיום - וירצו בחדר בשנה הקרובה,
וכן בני משק שיש להם כיום חדר - וירצו לפנותו לקראת השנה הבאה -
מתבקשים להודיע על כך בהקדם לדני לזר. תודה.

חבר/תושב יקר,

אם נקלעתם למצב סכנה ובידכם טלפון סלולארי,
גם אם הוא נעול או ללא כרטיס "סיס" בכלל -

חייגו מייד את המספר 112

מספר זה מקשר אתכם לתחנת המשטרה הקרובה.
דבר חשוב הוא, גם אם נעלתם את הטלפון לילדים
מספר זה יהיה ניתן לחיוג!

רק לאחר השלמת המספר כולו הוא יופיע על הצג!

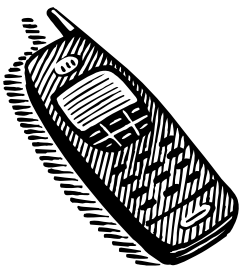
מומלץ לנסות!

הודיעו לכל מי שאתם מכירים

היות שהחברות הסלולאריות אינן מפיצות מידע זה

שכן החיוג על חשבונן ולא על חשבון הצרכן המחייג!!!

(מתוך עלון טירת צבי)

לזהבה ועמוס בר"ט

ולכל המשפחה

ברכת מזל טוב לבבית

להולדת הנכדה

בת לערן וחגית ברט-ישראלי

מזל טוב!

ליוכבד ואיציק ברזילי

ולכל המשפחה

ברכת מזל טוב לבבית

להולדת הנינה

בת לענבר ושמעון בן-ישי

נכדה לגבי ואסתר ק'ה ברזילי

י"ש כח לצוות האיף הרק

מאסכת של מאסכות הסיוט, גם האיף הרק חולאים את סיוט השנה. לפניכם ברכה נשאה כנרת מאסיבת הסיוט האנון רקפת, ואנו מרחיבים כאן את היריצה ומקשים לברק את האטפלות ככל האניט והפצוטוניט על צבדות הקודש אתן צוות יוט-יוט, כאשר אתן שומרות על האוצרות היקריט שלנו. י"ש כחכח! והנה הברכה:

נפתח בסיפור מתוך בבלי למסכת תענית (נוסח מתורגם):

"רב הזדמן למקום אחד. גזר תענית ולא בא מטר.

ירד לפניו (בתפילה) שליח הציבור, אמר 'משיב הרוח' - נשב רוח, אמר 'מוריד הגשם' - בא מטר.

אמר לו: מה מעשיך?

אמר לו: מלמד דרדקים אני, ומלמד מקרא לבני עניים כבני עשירים, וכל מי שאינו יכול לשלם, איני לוקח ממנו דבר.

ויש לי בריכה של דגים, וכל מי שפשע (שהוא פרוע ואינו קורא), אני משחד אותו בהם ומרגיע אותו ומפייס אותו עד שבא וקורא".

מן הסיפור הזה ניתן ללמוד הרבה על החשיבות והמשמעות של עבודתכן, המטפלות. למה דווקא אותו "מלמד דרדקים" נענה בתפילתו לגשם? והרי היינו מצפים שרב, הרב הגדול והחשוב יהיה זה שייענה? אפשר להציע שני כיוונים:

ראשית, האיש העוסק בחינוך ילדים, יודע סבלנות מהי, יודע תהליך מהו. בדומה לציפייה לגשם, כך אתן בתפקידכן צריכות הרבה סבלנות. לא תמיד רואים את התוצאות מייד בשטח. צריך הרבה אמונה- בילד, וכמובן בקב"ה. ה' מעריך את היכולת הזו, ואולי לכן דווקא אז נותן את הגשם.

כמו כן, הצורך לפייס את הילד, להבין לנפשו, לעבוד ממקום של אהבה וחמלה - מעורר גם את הקב"ה לרחם עלינו ולתת לנו גשם.

זכינו וזכו ילדינו לצוות שעובד מתוך המון מסירות, מתוך אהבה גדולה לילדים ומאמץ להגיע לנפשו של כל ילד וילד. כל אחת מכן נתנה את הגיון המיוחד שלה, ויחד הצטרפתן לחיבור מנצח, שיצר בגנון אווירה טובה, רוגע, ריחות תבשילים, למידה והתפתחות- כל זאת בשנה של הרבה טלטלות, מלחמה ולהבדיל- שמחה גדולה, עם חופשת הלידה של ענבל.

אנו מודים לכן על כך מקרב לב, ומעריכים באמת את כל מה שעשיתן.

בתפילה לכך שה' יתן לכן כוחות גוף ונפש להמשיך בשליחות הגדולה שלכן עוד שנים רבות.

ולצפרי היקרה,

בשם כל ההורים לילדי הגיל הרך, אנו רוצים להודות לך על האופן המדהים בו את מנהלת את המערכת המסועפת והמורכבת הזו. תמיד ברגישות, בסבלנות, בראייה מערכתית וכוללת- יחד עם ראייה אישית וייחודית כלפי כל ילד והורה.

את יוצרת תחושה של מרכזת שפועלת יחד בצורה מתואמת, כשטובת ילדינו במרכז. זאת אפילו בתקופה הקשה של המלחמה, שבה עשית (בעזרת הצוותים כמובן) כל מאמץ לשמר את היציבות והרצף המאפיינים את עבודת הגיל הרך בכל השנה. בתקווה שה' יתן לך עוד הרבה כוחות ושמחה להמשיך לשאת בתפקידך- כי פשוט אין עוד

כמוך!

כנרת סמואל-פולק.

דחילוק אק דחופש

ריח החופש באוויר – בריכה בימים ו"שני דגלים" בערבים (וזו ההזדמנות להזכיר כי חד"א הוא מחוץ לתחום!) וכל מערכת החינוך המשלים כמרקחה.

אז מה היה לנו עד עתה?

את הקיץ התחלנו במבצע העוגיות כתרומתנו לחג המשק. ילדי בית כולל נרתמו לתת קצת צבע לקופסאות החיבורות. ילדי המפ"ל והחטיבה, בליווי מדריכה המסורים, אפו את הכמויות האינסופיות של העוגיות, ארזו ואף חילקו אותן. יישר כח לכל העוסקים במלאכה!

ילדי בית כולל עוסקים השנה בנושא צבעים וכבר הספיקו להתעסק בנושא תענועי ראיה ביום "שחור לבן", ולכייף עם בועות סבון ויצירה בשקפים ביום "שקוף". כמו כן הם נהנו מאוד בנסיעה ללונה פארק (ותודה לכל המלווים...).

במפ"ל פתחו את החופש במשחק "סוף הדרך" מהנה. השבוע הם עסקו בנושא "עליה וקליטה". הם הכינו לעצמם ארוחת צהריים, המורכבת ממאכלים מארצות שונות, נפגשו עם באי בית שקמה, ושמעו מהם על השנים הראשונות שלהם בארץ בכלל ובסעד בפרט, ושוחחו עם אשר רונה על המניעים של המשפחה לעלות לארץ ועל קליטתם בארץ ובקיבוץ. בין לבין גם הספיקו לנסוע לטיול לילי בחולות ניצנים. הם חזרו מרוצים ומלאי חוויות וכל הכבוד למדריכות שויתרו על שנת לילה בחיק משפחותיהם...

בתוכנית החופש של החטיבה ניסינו להכניס מספר דברים, שהילדים לא היו כ"כ רגילים אליהם, כגון פעילות שבועית שהיא באחריות ובארגון צוות מתחלף מילדי החטיבה, לימוד קצר של ספר "הכוזרי" באחד הבקרים בהנחיית עמיחי המדריך (ללימוד קראנו – "המלך ואני") וכו'.

מסתבר ששינויים לא קל להעביר לא רק בקרב המבוגרים אלא גם אצל הילדים...

נאלצנו לעשות מהלך חינוכי קטן שבסופו, אני חושבת, כולם יצאו מחוזקים ומרוצים.

את החופש פתחנו במשחק עם רובי מים (ומשמעת מים) בפרדס. השבוע חגגו הילדים בלילה לבן, בשעת קריאת שורות אלה הם מבליים בשבת חטיבה ברעננה, ובמוצ"ש הם אמורים לצאת לטיול לילי.

ילדי התיכון מחלקים את זמנם בין לימודים, עבודה, כיופים ותרומה לשובב אותם (הדרכה בבני"ע, קייטנת אילן וכו').

את החופש פתחו הילדים ברחצה לילית ובמנגל בבריכה. הם הספיקו גם לשמוח בערב קריוקי במשק ילדים ובמרתון סרטים לילי. מרתון הסרטים נפתח בהקרנה חגיגית של סרט הגמר המרגש של חיים פרידמן.

גם ילדי התיכון מציבים לפתחנו מעט אתגרים, ואנו מתמודדים עם סדרי עדיפויות השונים מילד לילד, ועם תופעות של מעט אדישות פה ושם...

אנו בטוחים כי הם יעמדו בכבוד בשתי המשימות הבאות העומדות לפתחם – אוטובוס הקסמים וקייטנת אילן.

בני"ע חגגו את פתיחת החופש בבילוי המסורתי – ה-ל-ו-נ-ה-פ-א-ר-ק.

צוות ההדרכה והקומונרית מתכננים פרויקט "תורה ועבודה", וכשהוא ייצא לדרך נדווח עליו ביתר פירוט.

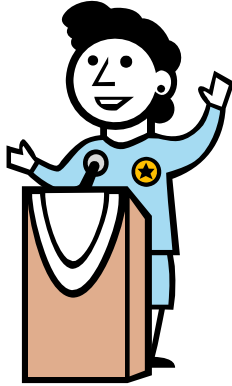
אני מקווה כי החופש יעבור בבטחה ובהנאה, ענת אש.

ביום שני הקרוב, כ"א בתמוז, יתקיים הצ"ה "כנס קולק" ביו"ס קשת בירושלים.

התוכנית עשירה מאוד ומגוונת.

מומלץ להיכנס לאתר "קולק" כדי לראות את שלל הנושאים ולהעריך את הרלבנטיות שלהם לחיינו. להלן רשימה של חלק קטן מהנושאים שיעלו בכנס:

1. מנהיגות נשים בהתיישבות ובפוליטיקה (בישי"ע, בקהילות גוש קטיף ובירושלים).
2. שירות הבת (צבא או שירות לאומי).
3. הפרדה בגיל הרך.
4. למה אנחנו מחנכות את הבנות (שיח מורות מ'פלד').
5. קול באישה.
6. הפרדה באוטובוסים ובבתי עלמין.
7. דילמות מוסריות ודתיות הקשורות לילודה ופרייון.
8. חינוך הבנים בימינו.
9. שיעור בבית מדרש: הגורמים שעצבו את הבניין ההלכתי.
10. שיעור בבית מדרש: "בפני מי אנחנו מתכסות ולמה", ועוד.

למותר לציין את חשיבות הנושאים, ואת הערך שיש לעצם התמיכה בגוף שמעלה לסדר היום את הנושאים האלה. התוכנית המפורטת וההרשמה הם דרך אתר "קולק".

דינה ספראי, קבוצת יבנה.
(חברת הוועד המנהל של קול)

אשה בתנועה - לאן?!

הקיבוץ הדתי

אנשים ונשים
אשר אכפת להם

מהנושא הזה ומהיותו חלק מהאידיאולוגיה של הקב"ד
מוזמנים

ל יום עיון ודיון

שיתקיים בע"ה ביום ראשון, כ"ז בתמוז, 19.7, 9:00-16:00, בקבוצת יבנה

במהלך היום נדון בנושא ונגבש מטרות ורעיונות שיהוו בסיס וגיבוי
לפעילות "אשה בתנועה" ("מחלקת הנשים" של הקב"ד)

לפרטים נוספים, רעיונות והרשמה –
הילה אונא
mila@sde.org.il 0545640989